

Mark- och miljööverdomstolen

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av skrivelse Förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsdirektiv
Dnr NV-09545-24

Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen, har utifrån de utgångspunkter och intressen som domstolen har att bevaka granskat Naturvårdsverkets förslag till författningsändringar. Eftersom förslaget avser genomförande av det nya avloppsdirektivet har domstolen ingen erinran mot förslaget som sådant. Domstolen bedömer emellertid att det finns vissa brister i redovisad konsekvensutredning. Detta bör beaktas i den fortsatta beredningen. Domstolens genomgång har inte omfattat en detaljgranskning av författningstexten, exempelvis de definitioner som anges i de nya förordningar som föreslås.

Domstolen noterar att delar av författningsförslaget (enligt nedan) kommer att påverka mark- och miljödomstolar i form av nya måltyper, ökad måltillströmning och därmed ökat behov av resurser. Detta innebär att det krävs en tydligare samlad konsekvensbedömning för domstolarnas del.

- **Ny förordning om avloppsvatten från tätbebyggelse**

Införlivande av det nya avloppsdirektivets definition av avloppstätort på 1 000 pe medför krav på att ansluta fler fastigheter till ledningsnät. Enligt förslaget uppskattas att 150 avloppstätorter tillkommer och avloppsreningsverken kommer att omfattas av kommunal tillsyn och anmälningsplikt enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

- **Ny förordning om producentansvar för rening av avloppsvatten från tätbebyggelse**

Enligt 15 § i den föreslagna förordningen ges Läkemedelsverket möjlighet att fatta beslut om undantag från betalningsansvaret för en producent.

Enligt 73 § i samma förordning kan beslut (utifrån hänvisningen till 19 kap. 1 § miljöbalken) överklagas till mark- och miljödomstol. Som en följd av förslaget till ny förordning föreslås införande av nya bestämmelser om miljöstraffsavgifter i 11 kap. förordningen (2012:259) om miljöstraffsavgifter.

- **Omprövning av cirka 150–200 reningsverk 2027–2040**

Med anledning av utbyggnadskraven för kväverening och rening av mikroföroreningar bedöms cirka 150–200 reningsverk behöva omprövas under perioden 2027–2040 (se avsnitt 10.4.2 i förslaget).

- **Tillgång till rättslig prövning genom införande av 16 kap. 13 b § miljöbalken**

Enligt Naturvårdsverkets slutsats i avsnitt 10.4.2 bedöms förslaget om tillgång till rättslig prövning resultera i en begränsad ökad arbetsbörda för domstolar då förslaget enbart leder till en liten ökning av överklaganden. Naturvårdsverket bedömer därför att måltillströmningen till domstol inte kommer att bli stor. I förslaget saknas en redogörelse för hur Naturvårdsverket kommer fram till denna slutsats.

Vidare lämnas ytterligare synpunkter på förslaget.

Definition av ledningsnät i 8 § förslag till förordning om avloppsvatten från tätbebyggelse

Ledningsnät definieras i 8 § i den föreslagna förordningen som ett system av ledningar som inte är i en byggnad eller inom en tomt, för uppsamling och transport av avloppsvatten från tätbebyggelse. Avgränsningen utanför byggnad eller tomt avser enligt Naturvårdsverket att förtydliga att det rör sig om ledningar i gatan. Användningen av begreppet ”tomt” skapar en otydlighet eftersom begreppet inte har en entydig juridisk definition så som exempelvis begreppet

”fastighet”. Definitionen av ledningsnät enligt bestämmelsen kan behöva ses över och förtydligas.

Förslag till ny 32 kap. 15 § miljöbalken – preskription

I paragrafen föreslås en preskriptionstid om fem år från det att överträdelsen har upphört och den skadelidande har fått kännedom om eller skäligen kan anses ha fått kännedom om de omständigheter som grundar rätten till skadestånd. Om talan inte väcks i tid är rätten till skadestånd förlorad. Den föreslagna paragrafen har utformats i enlighet med artikel 26.4 i det nya avloppsdirektivet och antal år har föreslagits med förebild i tidigare förslag om miljökvalitetsnormer för luft. Med hänsyn till de kumulativa krav som uppställs i den föreslagna paragrafen kan ifrågasättas om den föreslagna preskriptionsfristen om fem år är alltför snäv.

Mark- och miljööverdomstolen förutser att skadeståndsmål av denna typ kommer att innefatta komplexa juridiska bedömningar i flera led. I bedömningen av om skadeståndsansvar inträtt är det inte bara orsakssambandet som är svårt att visa, utan även om och när en personskada uppkommit. Även bedömningen av om preskription inträtt och då framför allt när den skadelidande skäligen kan antas ha fått kännedom kan generera behov av överväganden. Frågan om preskription bör belysas ytterligare i den fortsatta beredningen.

Domstolen uppfattar att den nya skadeståndsbestämmelsen kommer att vara tillämplig i situationer när både den skadeståndsgrundande överträdelsen och skadan inträffat efter ikraftträdandet. Om endast skadan inträffat efter ikraftträdandet, men beror på en överträdelse som inträffat före ikraftträdandet, gäller inte bestämmelsen. Detta kan behöva tydliggöras i en övergångsbestämmelse.

I handläggningen av ärendet har deltagit hovrättslagmannen Vibeke Sylten, tekniska rådet Yvonne Eklund och hovrättsrådet Katarina Welin. Föredragande har varit föredraganden Sanna Tonemar.